

og som Følge deraf var Landstinget pligtigt at gøre særlige Indrømmelser. Jeg tænker, at naar Landstinget har foreslaaet Fællesudvalg, er det, fordi man altid plejer at gøre det, naar der foreligger et Lovforslag, som der ikke er opnaaet Enighed om mellem Tingene, hverken ved den ordinære Behandling eller ved de Eneste-Behandling, som følger efter, naar en Sag har været behandlet 3 Gange i hvert af Tingene. Jeg har i øvrigt ogsaa tænkt mig, at Grunden til, at Landstinget forlangte Fællesudvalg, var den, at man vilde aabne en Lejlighed for Regeringspartierne og Regeringen til, naar de saa, at de ikke kunde komme videre med deres Ønsker, da at fratagde de Krav, de har stillet med Hensyn til videregaaende Forandringer i Grundloven.

De Herrer har villet knytte Grundlovsændringerne og Valglovsændringerne sammen, men det har de slet ingen Berettigelse til. Grundloven er Nr. 1, Grundloven maa være det centrale, vi maa være enige om, at Grundloven afstikker de Grænser, indenfor hvilke Valgloven skal formes og indrettes. Det er den naturlige Vej, og jeg forstaar ikke, hvorfor man ikke vil det. Den ærede Ordfører sluttede jo med at udtale et lille Haab. Hvor vel begrundet dette Haab er, ved jeg ikke. Han mente, at nu var der Mulighed for, at man kunde faa en Valglov ved Hjælp af de Konservative, og naar man kunde faa Flertal for en Valglov i begge Rigsdagens Ting, sluttede han, at saa vilde der være Mulighed for, at det Flertal, der skaber den nye Valglov, som man nu kan blive enig om, ogsaa vil skabe Ændringer i Grundloven. Det kan jeg ikke svare paa. Jeg formoder, at de Konservative har en Ordfører i Dag og selv kan give Svar paa det Spørgsmaal: er det Mening, at de Konservative baade vil hjælpe Regeringen og Regeringspartierne til en Valglov og til en Grundlov? Skal der skabes en Trekant? Det har vi jo set før, det er ikke noget nyt. Jeg antager dog, at der kun er en Mulighed i saa Henseende. Men det, som er det tilgrundliggende for Striden, er jo, at man har villet kræve saa yderliggaaende Ændringer i Grundloven, som Venstre ikke har villet gaa med til og ikke kan gaa med til, idet vi ikke vil nedsætte Valgretsaldere yderligere, end vi har foreslaaet. Vi vil ikke paa nogen Maade indføre en Valgretsaldere, der begynder med det 21de Aar. Nu siger den ærede Ordfører nok, at han i Fællesudvalget har været villig til at gaa op til en

Valgretsaldere af 25 Aar. Men det var rigtignok paa Betingelse af, at saa skulde Valgretsaldere til Landstinget gaa ned fra 35 til 25 Aar. Men hvis man gaar ind paa, at begge Ting skal vælges efter en Valgretsaldere paa 25 Aar, saa har man i Virkeligheden ophævet Tokammerssystemet, og det vil vi ikke være med til. Derfor var vi ogsaa med velberaad Hu i sin Tid, da vi gennemførte Valgloven, inde paa, at naar man skal have et Tokammerssystem, hvor begge Ting er valgt ved lige og almindelig Valgret, maa der være en Forskel i Valgretsaldere. Jeg behøver ikke at minde om — det er overflødig, det ved alle —, at der i sin Tid fra vor Side blev foreslaaet et Landsting sammensat paa Grundlag af de kommunale Raad, men da man fraveg dette Udgangspunkt, var der jo ikke anden Vej at gaa end at sørge for, at Valgretsaldere til de to Ting blev forskellig, thi ellers var der ingen Mening i at opretholde et Tokammerssystem.

Jeg forstaar derfor ikke, hvorfor Regeringen og Regeringspartierne ikke har villet modtage de Forslag, der blev stillet fra anden Side med Hensyn til Forandringer i Grundloven, men energisk i Hovedsagen har fastholdt deres radikale Ændringer; naar de ikke kunde faa dem vedtaget, maatte det hele ligge hen urørt. Venstre har ikke villet have Ansvaret for, at Fællesudvalgets Forhandlinger blev ført paa et saadant Grundlag, at man, naar man kom sammen til Møderne, hver holdt paa sit. Derfor var det det rigtigste at faa klart frem, hvorvidt man fra Venstres og konservativ Side kan gaa med til Ændringer udover, hvad der nu er foreslaaet fra disse Partiers Side; det tror jeg imidlertid ikke vil være gørligt. Men, som sagt, den ærede Ordfører har antydnet, at der var en Mulighed. Jeg kan ikke svare derfor for begge Partiers Vedkommende, jeg kan kun svare for Venstres Vedkommende: vi ønsker at fastholde det Standpunkt, vi har indtaget i denne Sag.

Vi staar her overfor en stor og vigtig Afgørelse. Det var neppe faldet Regeringen eller noget af Partierne ind at ville kræve Ændringer i den nu bestaaende Grundlov, dersom det ikke var foranlediget ved den glædelige Begivenhed, der nu er indtraadt, at mange danske Kvinder og Mænd, der har været røvede fra os, kommer tilbage til Danmark og faar Lov til at sende deres Repræsentanter her ind paa Rigsdagen. Det var ikke faldet mig ind et Øjeblik, at dette skulde benyttes,